

Sygn. akt I Ca 267/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2016 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Iwona Podwójniak

Sędziowie SO Antoni Smus

SR (del.) Magdalena Kościarz

Protokolant st. sekr. sąd. Beata Krysiak

po rozpoznaniu w dniu 21 września 2016 roku w Sieradzu

na rozprawie sprawy

z powództwa P. Ł.

przeciwko E. Ł.

o alimenty

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Sieradzu

z dnia 9 marca 2016 roku, sygn. akt III RC 188/14

1. oddała apelację,

2. przyznaje adwokatowi Ł. Z. z tytułu zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej w postępowaniu apelacyjnym kwotę 738,00 (siedemset trzydzieści osiem) złotych brutto, którą nakazuje wypłacić z funduszy Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu.

Sygn. akt I Ca 267/16

UZASADNIENIE

Małoletnia powódka P. Ł. reprezentowana przez ojca T. Ł. wniosła o alimenty na jej rzecz od matki E. Ł. w kwocie 800 zł miesięcznie, poczynając od 1 maja 2014 roku.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 9 marca 2016 roku Sąd Rejonowy w Sieradzu zasądził od pozwanej E. Ł. na rzecz powódki P. Ł. alimenty w wysokości 600 zł miesięcznie płatne do rąk ojca T. Ł. do 10. dnia każdego miesiąca, poczynając od 1 lipca 2014 roku z ustawowymi odsetkami od uchybienia terminowi płatności (pkt 1), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt 2), zasądził od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 500 zł z tytułu nieuiszczonej opłaty (pkt 3) oraz nadał wyrokowi w pkt 1. rygor natychmiastowej wykonalności (pkt 4).

Rozstrzygnięcie zapadło po następujących ustaleniach i wnioskach.

W wyroku z dnia 9 czerwca 2006 roku w sprawie o rozwód rodziców małoletniej powódki Sąd Okręgowy w Sieradzu powierzył wykonywanie władzy rodzicielskiej nad córką P. Ł. obojgu rodzicom, ustalając miejsce zamieszkania dziecka u matki E. Ł..

Następnie prawomocnymi rozstrzygnięciami Sąd Rejonowy w Sieradzu: ustalił miejsce zamieszkania P. Ł. u ojca T. Ł. – w sprawie I. N. 194/14, pozbawił matkę E. Ł. władzy rodzicielskiej nad córką – w sprawie I. N. 395/15 oraz orzekł zakaz kontaktów matki z córką – w sprawie I. N. 164/15.

Małoletnia powódka P. Ł. od maja 2014 roku mieszka u ojca. Uczy się w liceum ogólnokształcącym. Utrzymuje ją wyłącznie ojciec. W związku ze zmianą miejsca zamieszkania ojciec poniósł szereg wydatków na zakup rzeczy dla córki i urządzenie pokoju dla niej.

Ojciec powódki zarabia około 3 100 zł miesięcznie. Mieszka wraz z rodzicami w domu jednorodzinnym. Na utrzymanie domu wydaje kwotę 700 zł miesięcznie. Rodzice ojca powódki – jej dziadkowie są ludźmi schorowanymi i tylko częściowo dokładają się do utrzymania domu.

Ojciec powódki ponosi wydatki na utrzymanie córki w kwocie około 1 600 zł miesięcznie.

Pozwana ma wykształcenie wyższe. Była nauczycielką języka niemieckiego. Jest właścicielką nieruchomości w C..

Mając powyższe na uwadze Sąd pierwszej instancji wskazał, że małoletnia zmieniła miejsce pobytu z uwagi na naganną postawę matki wobec niej, co skutkowało pozbawieniem władzy rodzicielskiej i zakaz kontaktów. Od tego czasu matka nie świadczy żadnego utrzymania na rzecz córki.

Zgodnie z przepisem art. 135 k.r.o. zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, jak i od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego do alimentacji.

Potrzeby małoletniej zostały wykazane rachunkami. Koszt zakupu odzieży, pomocy naukowych, podręczników, żywienia, wydatki związane z organizacją czasu wolnego „przekraczają kwotę 1 200 zł miesięcznie i oscylują w okolicy 1 600 zł”. Do tego dochodzą koszty związane z utrzymaniem domu „i inne stałe koszty”, także koszty wizyt u psychologa – z uwagi na problemy psychiczne wywołane zachowaniem matki wobec córki.

Odnośnie ustalenia możliwości zarobkowych i majątkowych pozwanej, sąd wskazał, że nie było to w pełni możliwe. Pozwana w sposób nieusprawiedliwiony na stawiała się na rozprawy. Mogła przedstawiać twierdzenia i dowody na okoliczność jej sytuacji majątkowej i osobistej, czego nie uczyniła.

Majątek i wykształcenie pozwalają pozwanej na świadczenie na rzecz córki. Skoro pozwana przez cały czas chce, aby córka wróciła do niej, musi mieć środki na utrzymanie.

Pozwana jest germanistką, może podjąć pracę w zawodzie nauczyciela, może udzielać korepetycji i prywatnych lekcji języka, ma możliwość podjęcia pracy za granicą. Środki na alimenty mogą pochodzić z wynajmu domu lub z dzierżawy gruntu w C..

Sąd zasądził alimenty od lipca 2014 roku. Powódka już od maja 2014 roku pozostaje na utrzymaniu ojca, pozew został złożony pod koniec czerwca 2014 roku.

Podstawę dla obciążenia pozwanej nieuiszczonymi kosztami sądowymi stanowi przepis art. 98 § 1 k.p.c.

Apelację złożyła pozwana.

Zarzuciła wyrokowi, że ustalenia zostały oparte „na domniemaniu i fałszywym dowodzie... w postaci zeznań T. Ł.”. Zarzuciła, że sąd nie rozpatrzył jakiegokolwiek jej dowodu – wniosku dowodowego i jej zażaleń. Dalej wskazała, że

„jedynym prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Sieradzu z 2006 r. moja córka była i będzie z matką”. Żądanie alimentów jest więc bezzasadne. Sprawa została rozpatrzona jednostronnie i godzi w jej egzystencję.

Skarżąca wniosła o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka H. G.. Podała, że od 5 lat nie posiada żadnej stałej umowy o pracę „z powodu prześladowania i dyskryminacji”.

W dalszej korespondencji pozwana zakwestionowała również obciążenie jej kosztami nieuiszczonej opłaty od pozwu.

W piśmie z dnia 7 lipca 2016 roku pozwana ponowiła wniosek o przesłuchanie świadka H. G..

W piśmie z dnia 11 lipca 2016 roku pozwana wniosła o przyznanie jej adwokata z urzędu.

Postanowieniem z dnia 13 lipca 2016 roku Sąd Okręgowy w Sieradzu ustanowił dla pozwanej E. Ł. adwokata z urzędu.

W piśmie z dnia 18 sierpnia 2016 roku pozwana wskazała, że „rezygnuję z adwokata z urzędu”, „nie podpiszę żadnego pełnomocnictwa żadnemu adwokatowi”.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 21 września 2016 roku został złożony wniosek pozwanej o przesłuchanie świadka V. R. – pierwszego męża pozwanej.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie.

W dniu 21 września 2016 roku Sąd odwoławczy dopuścił dowód z zeznań świadka H. G., matki pozwanej, babki powódki na okoliczność sytuacji majątkowej i osobistej pozwanej.

Wniosek pozwanej o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka V. R. został oddalony z uwagi na brak wskazania okoliczności, dla ustalenia których został złożony oraz wobec braku uzasadnienia dla ustalania tym środkiem dowodowym okoliczności będących istotnymi dla przedmiotu sprawy.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja pozwanej nie jest zasadna.

W odniesieniu do zarzutów, które należy kwalifikować jako naruszenie przepisów prawa procesowego, to skarżąca podnosi, że sąd oparł ustalenia „na domniemaniu i fałszywym dowodzie... w postaci zeznań T. Ł.” oraz nie rozpatrzył jej dowodu – wniosku dowodowego.

Tak sformułowane zarzuty nie mogą odnieść skutku. Są całkowicie niekonkretne, przez co w zasadzie nie jest nawet możliwa jakakolwiek racjonalna ich ocena.

Skarżąca poza twierdzeniami jak wyżej w żaden sposób nie precyzuje na czym polega fałszywość dowodu w postaci zeznań złożonych przez przedstawiciela ustawowego małoletniej powódki, jakie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy sąd ustalił błędnie, jakie zasady oceny dowodów naruszył. Przedstawiona jak wyżej ogólnikowość zarzutów pozbawia ich merytorycznej treści.

Z drugiej strony nie zostały ujawnione przez skarżącą żadne okoliczności, w świetle których ustalenia będące źródłem podjętego przez sąd pierwszej instancji rozstrzygnięcia należałoby uznać jako pozbawione podstawy.

Skarżąca nie zakwestionowała przecież przesłanek jej obowiązku alimentacyjnego wobec córki, tj. że małoletnia mieszka z ojcem, że pozostaje na jego utrzymaniu, że pozwana nie przekazuje żadnych pieniędzy na utrzymanie córki, że po prostu swojego obowiązku uczestniczenia w kosztach utrzymania dziecka nie wykonuje. Zarzucając nierozpatrzenie jej dowodu – wniosku dowodowego, także nie konkretyzuje pretensji. Na k. 258 znajduje się pismo pozwanej: „Wniosek. Wnoszę o przyjęcie mojego dowodu w w/w sprawie”. Treść pisma nie wskazuje jednak w żadnym razie, że stanowi ono jakikolwiek wniosek dowodowy. Skarżąca odwołuje się w nim jedynie do wyroku w sprawie o

rozwód, podnosząc, iż wyrok ten wskazuje, że córka mieszka z nią. Oczywiście ten dowód stanowił podstawę ustaleń faktycznych, co wprost wynika z uzasadnienia sądu rejonowego. Niemniej następnie po jego wydaniu stan rzeczy uległ zmianie, czego skarżąca po prostu nie przyjmuje do wiadomości.

Odnosnie zarzutu nierozpoznania zażaleń, to także zarzut nie ma podstaw. Zażalenie na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności zostało odrzucone, a zażalenie na postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia – oddalone.

W kwestii dalszych zarzutów które odnieść należy do merytorycznych podstaw rozstrzygnięcia, podnieść trzeba, że prawidłowo sąd pierwszej instancji rozstrzygał przedmiot żądania pozwu w aspekcie regulacji przepisu art. 135 § 1 k.r.o, zgodnie z którym zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego.

Treść apelacji nie daje podstaw dla twierdzenia, że skarżąca kwestionuje zakres przedmiotowy i wielkość wydatków wskazujących na usprawiedliwione potrzeby małoletniej córki. Ponad to co zostało wskazane przez sąd pierwszej instancji podnieść trzeba, że aktualnie córka stron jest uczennicą trzeciej klasy liceum ogólnokształcącego, klasy maturalnej, co jak powszechnie wiadomo generuje wyższe koszty związane z potrzebami szkolnymi, w tym również przygotowania do dalszej edukacji na studiach, co również dotyczy powódki, ponieważ chce ona kontynuować w taki sposób właśnie dalsze kształcenie. W sprawie zostały również wykazane usprawiedliwione potrzeby małoletniej związane z jej stanem zdrowia, w tym zdrowia psychicznego w zakresie psychoterapii w związku ze stwierdzonymi zaburzeniami adaptacyjnymi.

Odnosnie natomiast zarzutu, że pozwana od 5 lat nie posiada żadnej stałej umowy o pracę, to po pierwsze wskazać należy, że takie twierdzenie nie jest jednoznaczne z tym, że pozwana nie uzyskuje dochodów. Takiego twierdzenia tak określony zarzut nie zawiera. Poza tym i przede wszystkim, to istota rozstrzygnięcia w tym zakresie sprowadza się nie do tego czy obowiązana do alimentacji córki ma pracę czy nie, czy uzyskuje dochody, czy nie, ale dotyczy tego czy skarżąca ma możliwości zarobkowe, czy też takich możliwości nie ma.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że pozwana takie możliwości zarobkowe ma, zatem jej obowiązek alimentacyjny wobec córki może być realizowany. Taką ocenę należy całkowicie podzielić, dodatkowo także w świetle zeznań świadka H. G.. Mianowicie pozwana ma wyuczony zawód i wysokie kwalifikacje zawodowe. Jest magistrem filologii niemieckiej, ma doświadczenie zawodowe, pracowała jako nauczyciel. Okoliczność, że aktualnie takiej pracy nie wykonuje – w sytuacji gdy nie zostało nawet ujawnione, ani tym bardziej udowodnione, że taki stan rzeczy wynika z określonych przyczyn zdrowotnych, które by uniemożliwiałyby pozwanej zarobkowanie – pozostaje poza prawnym znaczeniem. Decydujące znaczenie ma bowiem fakt, że pozwana ma możliwości zarobkowe. Pozwana jest osobą zdrową i nie ma przeszkód po stronie jej sytuacji zdrowotnej, które uniemożliwiałyby jej zarobkowanie. Kwalifikacje zawodowe pozwanej są całkowicie wystarczające, aby mogła uzyskiwać dochód pozwalający uczestniczyć w kosztach utrzymania córki w kwocie przyjętej przez sąd rejonowy. Skoro pozwana nie wykazała w żaden sposób, że nie może podjąć pracy z uwagi na stan zdrowia, czy też z innej przyczyny całkowicie niezależnej od niej, to nie ma żadnych podstaw dla oceny, że w okolicznościach wskazanych wyżej nie ma możliwości zarobkowych pozwalającychłożyć na utrzymanie córki, która przecież kontynuuje naukę i nie jest jeszcze w stanie samodzielnie się utrzymać. Ponadto pozwana ma potencjalną możliwość podjęcia pracy także poza zatrudnieniem jako nauczyciel języka niemieckiego w szkole. Wcześniej pracowała jako tłumacz, może udzielać prywatnych lekcji tego języka, korepetycji, także wyjechać do pracy do Niemiec, tym bardziej, że czyniła to już wcześniej i jak sama przyznała w załączonym do niniejszej sprawy piśmie (datowanym 17 sierpnia 2015 roku) wyjeżdża do B.. Niewątpliwie bardzo dobra znajomość języka niemieckiego sprawia, że pozwaną należy traktować jako atrakcyjnego pracownika na niemieckim rynku pracy.

W takim stanie rzeczy niezależnie od kwestii oceny możliwości majątkowych pozwanej – czego jednoznacznie wobec braku wystarczającego materiału dowodowego przesądzać nie można – zaskarżone orzeczenie ma swoją podstawę, także w zakresie wysokości obowiązku alimentacyjnego pozwanej wobec córki, a przedstawione zarzuty nie są wystarczające dla jego wzruszenia.

Powyższe stanowi również konsekwencję postawy procesowej skarżącej, przede wszystkim w przebiegu postępowania przed sądem pierwszej instancji. Pozwana nie podjęła żadnej merytorycznej „obrony”. Mimo zobowiązania Sądu (k. 93 odw.) nie przedstawiła żadnych dowodów na okoliczność jej sytuacji majątkowej, osobistej. Nie stawiała się ani razu na rozprawę, także na skutek wezwania do osobistego stawiennictwa, nie przedkładając żadnego usprawiedliwienia. W konsekwencji pozbawiła się w ten sposób procesowego przedstawienia swoich racji. W postępowaniu przed sądem drugiej instancji został ustanowiony dla pozwanej adwokat, jednakże skarżąca wypowiedziała pełnomocnictwo, rezygnując w ten sposób z przyznanej jej pomocy prawnej.

Z powodów przedstawionych powyżej, zaskarżenie nie mogło skutecznie zakwestionować rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji, które zostało podjęte bez naruszenia prawa materialnego i jako wynik ustaleń dokonanych w granicach prawidłowych ocen procesowych, także odnośnie nałożenia na pozwaną – strony przegrywającej sprawę – obowiązku poniesienia kosztów nieuiszczonej opłaty od pozwu.

Z tych wszystkich względów apelacja jako pozbawiona podstaw podlegała oddaleniu, o czym orzeczono na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej należnych ustanowionemu dla pozwanej adwokatowi Ł. Z. orzeczono na podstawie § 4 ust. 1, 2, 3 w zw. z § 8 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2015.1801) – w wysokości „stawki minimalnej” (co najmniej 1/2 stawki maksymalnej). Okoliczność wypowiedzenia pełnomocnictwa przez pozwaną nie niweczy skutków w zakresie prawa do przyznania kosztów nieopłaconej pomocy prawnej.